

KLADDERADATSCH IN DE KLAS

LESSUGGESTIES

Beste leerkracht,

wat fijn dat je met je kleuters naar KLADDERADATSCH komt kijken!

Hierbij de lesmap. Je vindt er suggesties en ideeën om achteraf met de kleuters rond de voorstelling te werken.

We hopen dat jullie in de klas nog even stilstaan bij of werken rond KLADDERADATSCH.

Dan kunnen de kleuters ten volle van de beleving genieten.

En dan brengt ons theater nòg meer teweeg in de ontwikkeling van de kleuters.

Alvast bedankt en geniet vooral van KLADDERADATSCH, van de reacties van de kleuters en van wat er bij het verwerken in de klas ontstaat!

Tot gauw !

4Hoog

VOOR DE VOORSTELLING

Een bezoek aan een theatervoorstelling bestaat uit verschillende stappen. Je vertrekt met de kinderen op school en gaat naar een plek waar ze vaak nog niet eerder geweest zijn. In die ruimte zijn heel wat prikkels aanwezig waarop de kleuters kunnen reageren. Het is belangrijk dat ze hier goed op voorbereid zijn zodat ze met een veilig gevoel van de voorstelling kunnen genieten. Dit is, zowel voor de kinderen als de spelers, heel belangrijk.

4Hoog ontwikkelde hiervoor **TELLO GAAT NAAR TONEEL**. Dit educatief pakket bestaat uit een animatiefilm, een prentenboek en een klapspop TELLO.

TELLO is het theatervriendje van de klas.

Aan de hand van TELLO GAAT NAAR TONEEL kan je de kleuters mooi voorbereiden op wat komen gaat:

- kennismaken met de pop TELLO
- samen het prentenboek lezen
- samen met de kleuters de animatiefilm bekijken
- in het theater met je klas de kamishibai-vertelling van TELLO bekijken en beluisteren
- ...

[LET WEL: het verhaal van TELLO is NIET het verhaal van de voorstelling. Maak de kleuters hier zeker attent op!]

Daarna kunnen jullie samen het theaterbezoek bespreken en plannen:

Hoe gaan we ernaar toe?

Wat doen we met onze jassen?

Zullen we daar met onze klas alleen zijn?

Voor we de zaal binnengaan, gaan we eerst nog eens naar toilet.

Als we allemaal in de zaal zitten, zal het even donker worden... maar daarna begint het toneel!

Enz.

Al het materiaal is bij 4Hoog te koop. Wil je het boek en/of de pop bestellen?

Meer info vind je op <https://www.4hoog.be/nl/tellogaatnaartoneel>

Het filmpje bieden we jullie graag **gratis** aan.

Want hoe meer goed voorbereide kleuters in de zaal, hoe leuker de theaterervaring.

Zowel voor de kinderen als voor ons!

Je kan de integrale animatiefilm hier bekijken:

<https://www.4hoog.be/nl/tellogaatnaartoneel>

Wordt TELLO ook het theatervriendje van jouw klas?

NA DE VOORSTELLING

Wat hebben we gezien?

Na een theaterbezoek met veel prikkels, avontuur, emoties en uitdagingen is het interessant om de volgende dag, rustig in de kring even na te bespreken.

Wat hebben we gezien? Hoe ging het verhaal nu weer? Wie was wie?

Daarmee maak je de herinnering aan de voorstelling weer levend en breng je de focus op het theaterstuk zelf. De nabespreking gaat namelijk over de inhoud, de thematieken en de gevoelens, niet over de weg naar de theaterzaal, de theatercodes en andere praktische zaken die bij een theaterbezoek komen kijken.

Als bijlage vind je de link naar enkele foto's die je kan gebruiken om samen met de kleuters even na te praten en het verhaal even op te frissen.

Suggesties en ideeën ter verwerking

Deze map biedt suggesties voor activiteiten in de klas. Deze zijn voor interpretatie vatbaar en kunnen het best qua niveau door de leerkracht zelf ingeschat of aangepast worden. Bij de suggesties zie je labels staan. Die verwijzen verschillende mogelijkheden tot naverwerking. Blader, kijk en kies wat je met de kleuters wil doen:

ONTDEKKEN:

waarnemen - luisteren - voelen - herkennen - lokaliseren - observeren - aftasten - opmerken - ruiken - beschouwen – proeven

VERBEEDEN:

Fantaseren - ontwerpen - spelen - doen alsof - construeren - vormgeven - maken - dagdromen - verzinnen - voorstellen – manipuleren

BABBELEN:

benoemen - vertellen - praten - formuleren - uitspreken - interpreteren - waarderen - symboliseren - labelen - debatteren - classificeren

UITPLUIZEN:

Testen - vergelijken - onderzoeken - verklaren - concluderen - verbanden leggen - schematiseren- structureren

LESSUGGESTIES KLADDERADATSCH

Een wereld zonder kleur?

Bestaat dat?

Uiteraard kan je in schaduwspelen een hele wereld zonder kleur schetsen. Maar bekijk ook samen met de kleuters **zwart-wit-foto's** ([Henri Cartier-Bresson](#), [Vivian Maier](#), [Magnum foto's](#)....) of **zwart-wit-films** (zoals [Micky Mouse](#) in zijn jonge jaren, 'The Kid' van Charlie Chaplin, [Laurel and Hardy](#)...). Heel fascinerend zijn ook de films en choreografieën van [Busby Berkeley](#). Je waant je ècht in een andere wereld.

Het is zeker ook de moeite om kleuters te laten kennis maken met de intrigerende wereld van [Escher](#). Zijn zwart-wit vormen en figuren zullen hen niet loslaten.

Ook Fiep Westendorp schetst met haar '[Jip en Janneke](#)' een hele boeiende en mooie zwart-wit wereld. Of kijk eens naar de graffiti van [Banksy](#).

En in [The Wizard of Oz](#) is de echte wereld kleurloos en de droomwereld Oz in de mooiste kleuren!

Hoe zou dat zijn?

Ga met de kleuters aan het praten, fantaseren en filosoferen.

Is dat mooi een grijze wereld? Een wereld zonder kleur?

Kan je je dat voorstellen?

Is onze wereld kleurloos of net kleurrijk?

En wat vind je mooi?

Wie houdt van grijs? Wat is mooi in grijs? En zou raar zijn moest het de kleur grijs hebben?

Wie houdt van kleur? Wat is mooi in kleur? En wat net niet?

Wat zou je veranderen aan hoe onze wereld eruit ziet?

Hoe zou je dat doen?

Een wereld met veel KLEUR!

Bekijk met de kleuters de kunst en werelden van Jackson Pollock, Andy Warhol, Paul Gauguin, Frida Kahlo, Piet Mondriaan,... De kleuren spatten eraf.

De Australische kunstenaar [Tanya Schultz](#) maakt heel kleurrijke, snoep-achtige werelden en kunstwerken. Het ontdekken waard!

En bekijk zeker dit kunstwerk van de Japanse kunstenaar [Yayoi Kusama](#).

Zij liet 1000den kinderen een lege witte ruimte beplakken met kleurrijke stickerbolletjes.

Prachtig, toch! Zijn de toiletten op jouw school ook nog zo saai wit? ;-)

Wist je dat de hindoes een feest vieren waarbij mensen elkaar bestrooien met kleurpoeder? Het feest heet Holi Pagwa, en men viert er de overwinning op de winter en de start van de lente. En de overwinning van het goede op het kwade.

De mensen zijn ontzettend blij en ze bestrooien alles met kleurpoeder. Alles en iedereen

moet eraan geloven. Het strooien met kleurpoeder moet tijdens het Holifeest vooral voor vreugde en plezier zorgen en de mensen tot elkaar brengen. Het ziet er in ieder geval heel leuk en vrolijk uit!

Iets om op de speelplaats uit te proberen? Wie durft?

4Hoog wil ZEKER foto's zien dan! ;-)

En als je eens rondkijkt in de wereld, dan zie je dat er heel kleurrijke dorpen en steden bestaan (zoals Burano in Italië, Guanajuato in Mexico, Havana in Cuba,...), en ook steden met bijna geen kleur (bv. de witte dorpjes in Andalusië, de beige dorpjes in de Cotswolds, de natuurstenen dorpjes in de Provence en de Ardennen...).

Is kleurrijk per definitie altijd mooier dan kleurloos? Een interessante discussie om in de klas aan te gaan!

Van kleurloos naar kleurrijk

Ga met de kleuters actief aan de slag en voeg kleur toe aan voorwerpen, ruimtes, de wereld.

Kleurplaten kennen ze als geen een. Maar hebben jouw kleuters ooit al eens **oude zwart-wit foto's kleur gegeven**? Dat kan met kleurpotloden, stiften, stofjes, gekleurde snippers,...

Laat hen eens door de school lopen, kijkend door een **gekleurd papiertje** of een gekleurde bril. Voelen ze ook iets anders bij elke kleur? Geel maakt vrolijk, oranje/rood voelt warm en gezellig, blauw voelt verdrietig en koud....

Vind je de grond van de speelplaats ook zo somber en kleurloos?

Laat de kleuters daar met **kleurkrijt** maar gauw verandering in brengen!

Maak zelf **toverpapier** (of koop een stapeltje) en laat de kleuters zich verwonderen en verbazen over hun eigen creaties. Een oude maar tijdloze techniek en oh zo leuk!

Eerst vul je een vel papier helemaal met wasco (vetkrijt) en vervolgens schilder je hier overheen met plakkaatverf. Als de verf gedroogd is, maak je er een tekening op met een krabbertje of een prikkertje. De mooiste kleurcombinaties komen van onder het zwart tevoorschijn!

Confetti! Overall! Overall! Overall!

Niks gaat boven de kleurbom en de instant vrolijkheid van confetti!

Toe. Voor één keer. :-)

Wil je toch niet je hele klas vol confetti? Bak dan een ruimte af... met een tentje, met wanden, met kasten... en laat de kleuters binnen de beperkte ruimte al gooiend en strooiend kleur brengen. Pret gegarandeerd!

Ook **glasramen** brengen kleur in ruimtes en gebouwen. Denk maar aan kerken, herenhuizen, kastelen,.....

Wat denk je van een glasraam voor de klas? De [kleuters maken](#) vast het mooiste en vrolijkste en kleurrijkste glas-in-lood-raam dat je ooit zag!

Uiteraard kan je ook volop kleur toevoegen met **verf**... schilderen, spatten, druppelen, gooien, wrijven, drukken, stempelen,...

En wat dacht je van **schminken**? Zoals mama? Of feller, kleurijker nog?

Soms komt kleur vanzelf of gaat kleur vanzelf weg...

Mensen verbranden soms door de zon... gras en bloemen ook.

Dan veranderen ze van kleur.

Als je knoeit op je mooie witte kleren, dan zijn die ineens ook niet meer wit.

Als je verlegen bent, verandert je huid van kleur.

Als je een prent of foto in de zon laat liggen, dan zal die verbleken.

Zijn er nog situaties waarin iets van kleur verandert?

Je kan het zelf proberen!

Maak samen met de kleuters een **zonneprint**.

Een [blauwdruk of cyanotype](#) is een oude fotografische techniek waarbij lichtgevoelig gemaakt papier door UV licht (de zon) wordt belicht. Daar waar iets op het papier ligt (een mooi blad, een bloem, een voorwerp) komt geen licht en blijft het papier wit. Het wel belichte papier wordt prachtig blauw van kleur.

Let op: dit procédé bevat chemicaliën die licht giftig zijn, dus laat de kleuters dit niet zelf doen. Verricht als juf/meester de handelingen, maar laat de kleuters het proces observeren.

Ook muziek heeft een kleur...

Je merkte misschien wel dat in KLADDERADATSCH niet alleen de kleuren veranderen.

Ook de muziek veranderde mee.

Wist je dat muziek ook een kleur heeft?

Zet verschillende muziekstukken op in de klas en vraag de kleuters welke kleur ze daarbij voelen. Voelt het ene stuk eerder rood? En het andere groen? En nog een ander stukje muziek voelt misschien wel roze?

Voelen alle kleuters dezelfde kleuren bij elk muziekstuk?

Je kan de kleuren vervolgens ook verbinden aan een gevoel.

Een muziekstuk of liedje dat blauw voelt, voelt waarschijnlijk een beetje somber.

En een lied dat geel voelt, maakt ons vrolijk.

Omgaan met nieuwe dingen

In Kladderadatsch is de komst van kleur nieuw voor de personages.

Kleur brengt letterlijk en figuurlijk wanorde in hun leven.

Ze gaan er allemaal anders mee om... De ene is nieuwsgierig en blij, een ander is er bang van, ...

Omgaan met nieuwe dingen is niet makkelijk en vaak ook voor iedereen anders.

Waarvan word jij blij? Nieuwsgierig? Bang?

Welke nieuwe dingen vond/vind jij leuk?

Welke niet?

Hou jij van orde of net niet? Liever een beetje rommel? Of liever alles netjes op zijn plek?

Regels en Afspraken versus Buiten de lijntjes

De wereld waarin de personages leven is niet alleen grijs, het is ook een heel strakke wereld. De dingen verlopen er steevast volgens regels en afspraken. De personages worden in de pas geleid door belsignalen en buzzers. De grijze wereld heeft iets totalitair. Er is geen ruimte voor eigen interesses, smaken en keuzes.

De personages stellen zich er aanvankelijk geen vragen bij. Ze zijn het zo gewoon en denken dat ze zich er goed bij voelen.

Totdat kleur zijn intrede doet... en elk personage op zijn beurt doet twijfelen... buiten de lijntjes doet kleuren... doet rebelleren en revolteren.

Hoe gaan jullie om met regels en afspraken?

Wie durft zich soms niet aan de regels houden?

Waarom doe je dat? Omdat je niet akkoord bent?

Moet je je altijd aan regels houden? Of mag je er ook niet mee akkoord gaan?

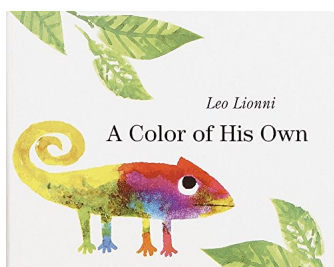
En... is dat dan stout? Of net dapper?

Zitten er kleine rebellen in de klas?

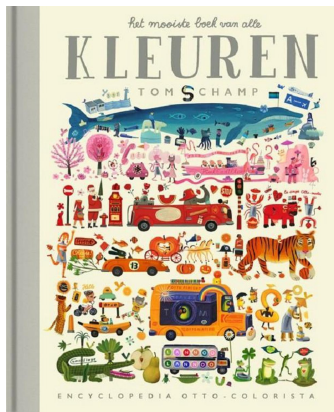
Boekentips

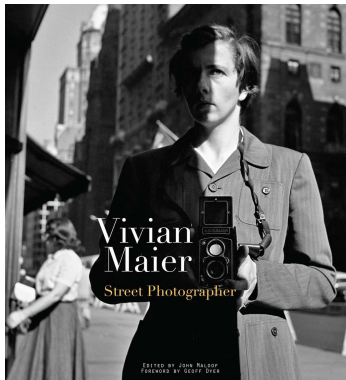
Fiep Westendorp, Alles heeft een kleur.

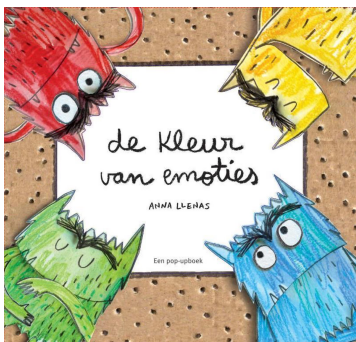
Leo Lionni, a colour of its own.

Tom Schamp, Het mooiste boek van alle kleuren.

Vivian Maier, street photographer

Anna Llenas, De kleur van emoties

Ursus Wehrli, Opruimen dat is de kunst!

Isabel Minhós Martins, Tot hier en niet verder.

BIJLAGEN

De foto's die je kan gebruiken ter nabespreking van de voorstelling, kan je [hier](#) downloaden.

Kijk voor nog meer ideeën op [onze pinterest-pagina!](#)